

Oponentní posudek disertační práce Mgr. Vladimíra Ješka
Kontingence jako princip člověka a světa
v pojetí raného Sartra a Richarda Rortyho

Vladimír Ješko si ve své disertaci klade za cíl srovnání pojetí kontingence v dílech „raného“ Sartra a Richarda Rortyho. Oba myslitelé vycházejí podle autora disertace „z pevného přesvědčení o nezvratitelné kontingenci člověka a světa“. Na základě této komparace sleduje Ješko další neméně zajímavé cíle. Těmi jsou analýza důsledků, které z postojů obou myslitelů plynou v sociální oblasti. Zde se Ješko zabývá především vztahem obou pojetí kontingence k totalitarismu a demokracii. Jednu kapitolu pak autor věnoval vztahu Sartrova pojetí kontingence k problematice sociálních rolí.

Interpretuje-li autor disertace jednotlivá Sartrova, respektive Rortyho díla, nelze mu prakticky nic vytknout. Totéž platí i v rovině komparační. Za problematiku lze však označit samotné východisko práce. Pojem „raný Sartre“ lze považovat za diskutabilní. Ješko ve své práci neproblematicky přejímá koncept publicisty Bernarda-Henri Lévyho, podle kterého existují dva Sartrové (s. 5). Prvním je původní, pravý Sartre jako myslitel svobody (a kontingence), tím druhým je pak myslitel, který sešel z cesty, přiklonil se k marxismu a stal se obdivovatelem Fidela Castra. Dělicí linii mezi oběma Sartry umísťuje Lévy a s ním i Ješko někde do let 1948 – 1949.

Existují nějaké filosofické či historické důvody k tomu, abychom mluvili o dvou oddělitelných obdobích Sartrovy tvorby? Pokud není dostatečně zodpovězena tato otázka, mohou se motivace pro toto rozdělení jevit jako podezřelé. Nechtěl Lévy a po něm i Ješko vytvořit dva filosofy pouze na základě sympatie a antipatie? Nemá být Sartre je jako sympatický filosof svobody očištěn od nesympatických a nepřijatelných totalizujících tendencí? Je zřejmé, že takový přístup by představoval hrubou desinterpretaci Sartrova díla. Je pochopitelné, že autor věnuje svou disertaci dílu myslitele, který je mu osobně sympatický. Nesmí však nikdy dopustit, aby na základě sympatie zaměnil interpretaci za apologii.

V poněkud slabší formě se ne zrovna patřičný vliv autorových sympatií k myšlení Jeana-Paula Sartra projevuje i jinde. Sartrovo myšlení má podle Ješkových slov sloužit jako korektor (s. 7) Rortyho pojetí pravdy. Proč je tomu právě tak? Proč autor nechce naopak

Sartra korigovat Rortym? Nehraje zde opět roli osobní preference a nikoli filosoficky podložená argumentace?

Přes uvedenou fundamentální výhradu mohu konstatovat, že Vladimír Ješko ve své práci prokazuje vysokou odbornou úroveň. Předkládaná práce je originální a přínosná a naprosto vyhovuje nárokům kladeným na disertační práce, proto doporučuji práci k obhajobě a za předpokladu úspěšné obhajoby i její přijetí jako splnění předpokladu k získání titulu Ph.D.

5. 9. 2012

Mgr. Martin Jabůrek Ph.D.